

ZMĚNY V ZÁKONĚ O DPH

1. Změny přijaté tzv. implementační novelou zákona o DPH

Tato novela obsahuje pouze změny, které jsou povinnou implementací předpisů platných pro členské státy EU (část ustanovení má účinnost již od 1. 10. 2014).

Změny v pravidlech pro stanovení místa plnění a zvláštní režim jednoho správního místa u telekomunikačních služeb, služeb rozhlasového a televizního vysílání a elektronicky poskytovaných služeb osobě nepovinné k dani

Od 1. 1. 2015 se u výše uvedených služeb mění pravidla pro určení místa plnění, a tím i státu zdanění, pokud jsou poskytovány osobě nepovinné k dani (občanům, organizacím a institucím, které neuskutečňují ekonomickou činnost, nepodnikají). Tyto služby se zdaňují v místě příjemce služby.

Nová pravidla se vztahují například na tyto okruhy služeb poskytovaných za úplatu:

- přístup k programovému vybavení, fotografiím, obrázkům, hudbě, filmům a hrám a jejich stahování;
- odebírání/stahování online novin, časopisů, e-knih;
- poskytování prostoru pro reklamu;
- příjem rozhlasových nebo televizních pořadů (přenášených rozhlasovou nebo televizní sítí či prostřednictvím internetu);
- pevné a mobilní telefonní služby, přístup na internet.

Pro účely DPH se za telekomunikační služby, služby rozhlasového a televizního vysílání ani elektronicky poskytované služby naopak nepovažují, a tudíž se na ně nová pravidla nevztahují, například:

- zboží objednané elektronicky;
- tiskoviny (noviny, časopisy, knihy);
- hry, filmy, hudba na hmotných nosičích (např. CD, DVD, videokazetách);
- služby právníků a poradců, kteří radí svým klientům elektronickou poštou;
- vstupenky na kulturní, sportovní, vzdělávací a podobné akce rezervované online;
- ubytování, pronájem vozidel, přeprava cestujících a podobné služby rezervované online

S ohledem na nová pravidla se zavádí tzv. zvláštní režim jednoho správního místa, ke kterému je možné se registrovat již od 1. 10. 2014.

Princip zvláštního režimu jednoho správního místa má sloužit ke zjednodušení administrativních povinností plátců. Spočívá v tom, že plátce podává daňová přiznání k DPH a poukazuje platby k DPH za výše uvedené služby poskytnuté v členských státech EU, ve

kterých nemá sídlo ani provozovnu, prostřednictvím elektronického portálu vedeného v tom členském státě, kde se k režimu registruje (jde o tzv. stát identifikace). Nemusí se pak registrovat pro účely DPH ve všech členských státech EU, kde tyto služby poskytuje.

Tento režim je dobrovolný. V případě, že se poskytovatel uvedených služeb k používání zvláštního režimu nepřihlásí, bude povinen se registrovat k DPH v každém členském státě, kde bude místo plnění těchto služeb (ve státě spotřeby).

2. Změny přijaté v tzv. sazbové novele zákona o DPH

Tato novela zavádí druhou sníženou sazbu DPH ve výši 10 %. Dále se v ní zrušuje jednotná sazba daně 17,5 %, která měla být účinná od 1. 1. 2016.

Vybrané zboží podléhající 10% sazbě DPH je definováno novou přílohou č. 3a k zákonu o DPH. Jedná se o nenahraditelnou dětskou výživu, léky, veterinární léčiva a knihy. Základní sazba daně ve výši 21 % a první snížená sazba daně ve výši 15 % zůstávají beze změny.

Seznam zboží, pro které bude od 1. 1. 2015 platit druhá snížená sazba 10 %, dále rozšiřuje tzv. řádná novela zákona o DPH (viz bod 3). Doplnují se některé výrobky se sníženým obsahem lepku a bez fenylaninu zejména určené pro výrobu potravin pro osoby s celiakií a fenylketonurií (např. mlýnské výrobky a jejich směsi a další výrobky).

3. Změny navrhované v řádné novele zákona o DPH

Tato novela obsahuje zejména návrhy týkající se boje s daňovými úniky, tj. například rozšíření režimu přenesení daňové povinnosti, kontrolní hlášení, dále změny vztahující se k uplatnění snížené sazby DPH u stavebních a montážních prací u staveb pro bydlení a pro sociální bydlení a uplatnění DPH při dodání a nájmu nemovitých věcí.

Zavedení kontrolního hlášení (s odloženou účinností od 1. 1. 2016)

Cílem a smyslem kontrolního hlášení je umožnit správci daně v reálném čase získat informace o vybraných plněních realizovaných plátcí, identifikovat rizikové transakce a tak efektivně směřovat kontrolní činnost. Výhodou je, že poctiví plátcí nebudou obtěžováni dlouhým prověřováním vykázaných nadměrných odpočtů a nárok na odpočet jim bude vrácen v kratším čase.

Mechanismus systému kontrolních hlášení vychází z toho, že plátcí budou správci daně poskytovat v dané struktuře předepsané údaje potřebné pro správu daní, které již dnes podle zákona o DPH evidují. V principu poskytnou správci daně soupis daňových dokladů s uvedením čísla dokladu, DIČ, základu daně, DPH a data uskutečnění plnění za příslušné období, které správce daně navzájem porovná a spojí formou „párování“ kontrolních hlášení jednotlivých plátců.

Povinnost podat kontrolní hlášení se bude týkat každého plátce, s výjimkou plátce, který uskuteční pouze plnění osvobozené od daně bez nároku na odpočet daně, nebo plnění osvobozené od daně s nárokem na odpočet daně nebo plátce, který neuskuteční za kalendářní

měsíc žádné zdanitelné plnění s místem plnění v tuzemsku a nepořídí zboží z jiného členského státu.

Kontrolní hlášení lze podat pouze elektronicky a není časově ani jinak vázáno na podávání daňového přiznání. Kontrolní hlášení se podle návrhu bude podávat ve lhůtě do 25 dní po skončení kalendářního měsíce.

Rozšíření režimu přenesení daňové povinnosti

Režim přenesení daňové povinnosti (tzv. reverse charge) spočívá v tom, že povinnost přiznat DPH se přesouvá z poskytovatele plnění na jeho příjemce. V současné době se tento režim používá například při dodání některých druhů odpadů nebo při poskytnutí stavebních nebo montážních prací. Ve vazbě na aktuální právní úpravu EU se režim přenesení daňové povinnosti v tuzemsku dále rozšiřuje.

S účinností od 1. ledna 2015 se navrhuje zavést režim přenesení daňové povinnosti nově při dodání mobilních telefonů, integrovaných obvodů, jako jsou mikroprocesory a centrální procesorové jednotky a desky plošných spojů osazené těmito obvody (před zabudováním do výrobků pro konečné uživatele), videoherních konzolí, přenosných zařízení pro automatizované zpracování dat (tabletů, laptopů atd.), obilovin a technických plodin, surových či polozpracovaných kovů (včetně drahých kovů), a to pokud celková částka základu daně za toto zboží překračuje částku 100 000 Kč. Návrh nařízení vlády, které seznam plnění na základě zmocnění v zákoně o DPH upravuje, také pokrývá stávající režim přenesení daňové povinnosti při převodu povolenek na emise skleníkových plynů.

Dále se nově zavádí povinnost použít režim přenesení daňové povinnosti při určitých dodáních nemovité věci, u kterých zákon o DPH umožňuje plátcům se rozhodnout uplatnit daň.

Uplatnění snížené sazby daně při poskytnutí stavebních a montážních prací na dokončené stavbě pro bydlení nebo stavbě pro sociální bydlení

Při poskytnutí stavebních nebo montážních prací provedených v rámci opravy, rekonstrukce, přístavby nebo nástavby dokončené stavby pro bydlení nebo stavby pro sociální bydlení se nadále uplatní snížená sazba 15 %.

15% sazba daně se použije také při poskytnutí stavebních nebo montážních prací provedených na stavbách, které byly podle dosavadní úpravy příslušenstvím rodinného nebo bytového domu (například oplocení, studna, garáž). Jedná se o stavby, které slouží k využití stavby bytového domu nebo stavby rodinného domu a jsou zřízeny na pozemku, který tvoří funkční celek se stavbou bytového domu nebo rodinného domu. Nově jsou mezi těmito stavbami zahrnuty také plošné stavby. Inženýrská síť, která je ve vlastnictví jiné osoby než vlastníka pozemku, touto stavbou není.

Nově je použit pojem „obytný prostor“, přičemž definice obytného prostoru doslovně odpovídá dosavadní definici bytu podle zákona o DPH. Za stavbu pro bydlení se spolu s obytným prostorem rozumí také místnost, která je spolu s tímto obytným prostorem užívaná

(dříve příslušenství bytu). Podmínkou je, že se tato místnost musí nacházet ve stejné stavbě jako obytný prostor, se kterým je užívána. Jedná se například o komoru umístěnou mimo byt, sklep, ale taky garáž, která je umístěna ve stejné stavbě, ve které je obytný prostor. Definice stavby bytového domu a rodinného domu zůstávají beze změny.

Doposud používaný pojem „byt pro sociální bydlení“ se nahrazuje pojmem „obytný prostor pro sociální bydlení“. Obytný prostor pro sociální bydlení zahrnuje obytný prostor s výměrou podlahové plochy do 120 m² (doposud byt pro sociální bydlení) a jakoukoliv jinou místnost, která je s tímto obytným prostorem do 120 m² užívána a nachází se ve stejné stavbě jako tento obytný prostor.

Při poskytnutí stavebních nebo montážních prací spojených s výstavbou stavby pro sociální bydlení nebo při dodání stavby pro sociální bydlení se jako doposud uplatní sazba daně 15 %.

Nejdůležitější změny DPH při dodání a nájmu nemovitých věcí

Od DPH je osvobozeno dodání pozemku, který netvoří funkční celek se stavbou pevně spojenou se zemí (louka, pole) a který není stavebním pozemkem. Jedná se o pozemek, na kterém není zřízena stavba pevně spojená se zemí, s výjimkou inženýrské sítě ve vlastnictví jiné osoby.

Stavební pozemek

Pro účely zákona o DPH je nově vydefinován pojem „stavební pozemek“. Stavebním pozemkem je pozemek, na kterém, nebo v jehož okolí, jsou nebo již byly provedeny stavební práce za účelem výstavby určité stavby. Za stavební pozemek se považuje také pozemek, který je nebo byl předmětem správních úkonů. Těmito správními úkony se rozumí správní úkony provedené za účelem výstavby určité stavby (například podání návrhu na změnu územního plánu).

Stavebním pozemkem je také pozemek, na kterém může být podle stavebního povolení, uděleného podle stavebního zákona nebo podle udělení souhlasu s provedením ohlášené stavby podle stavebního zákona zhotovena stavba pevně spojená se zemí. Dodání stavebního pozemku je vždy zdanitelným plněním.

Dodání nemovité věci

Dodání nemovité věci, s výjimkou pozemku, který netvoří funkční celek se stavbou (pole, louka), podléhá pětiletému testu, případně u nemovitých věcí, které byly nabyty do 31. prosince 2012, tříletému testu. Test počíná běžet od vydání prvního kolaudačního souhlasu nebo kolaudačního souhlasu po podstatné změně dokončené stavby, nebo ode dne, kdy mohlo být započato užívání stavby.

Dodání nemovité věci v této pětileté (tříleté) lhůtě je zdanitelným plněním. Po uplynutí testu je dodání nemovité věci osvobozeno od daně bez nároku na odpočet.

Plátce se může nadále rozhodnout, že i při dodání nemovité věci po uplynutí pětileté lhůty uplatní daň. Nově se plátce může rozhodnout pro uplatnění daně také při dodání pozemku, které by jinak bylo osvobozeno od daně. Pokud je příjemcem plnění plátce, dodavatel se může pro uplatnění daně nově rozhodnout pouze po předchozím souhlasu příjemce plnění.

Zachování stávající výše obratu 1 000 000 Kč pro povinnou registraci plátce

Zákon č. 458/2011 Sb. a následně zákon č. 502/2012 Sb. stanovil snížení výše obratu pro vznik povinnosti stát se plátcem z 1 mil. Kč na 750 tis. Kč, a to s odloženou účinností od 1. 1. 2015. Novela zákona o DPH obsahuje návrh na zrušení této úpravy. Možnost dobrovolné registrace plátce není tímto zákonem nijak dotčena.